

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník pěch. Adolf Hůlka.

L E D E N 1939.

Podplukovník pěch. Frant. Šantora:

O obraně tělesového trénu proti letectvu, bojovým chemickým látkám a útočné vzbě.

I.

Úspěch jakékoli bojové činnosti závisí ve velké míře na zásobovací a odsunové službě s úkolem zajistit jednotkám, dopravovat k nim a udržovat v dobrém stavu vše, čeho je třeba k výživě i boji, a naopak odsunovat od nich neschopné osoby a zvířata a nepotřebný materiál. Až do roku 1914, i v prvních letech světové války nebyla činnost výkonných orgánů zásobovací a odsunové služby téměř rušena a výkonné orgány této služby měly bezpečí a klid dotud, dokud se nedostaly do palby nepřátelského dělostřelectva, po případe i pěchoty. Převoz potřebného materiálu k bojujícím jednotkám a nepotřebného materiálu zpět byl poměrně hladký a jedinou obtíží byla doprava tohoto materiálu v otevřeném terénu k palebnému sledu v boji útočném a jeho dopravování zákopy v boji obranném. Ale tato nejnebezpečnější část činnosti nebyla a není ani dnes vlastně úkolem orgánů služeb, nýbrž úkolem jednotek. Tomuto ideálnímu stavu učinilo konec letectvo již v posledních letech světové války. A dnes?

Nebezpečí ohrožení jednotek leteckými útoky líčí Cvičební řád pro pěchotu, bojový výcvik, takto: „Nepřítel může svým letectvem získávat zprávy a napadat jednotky palbou z kulometů a výbušnými a plynovými pumami náhle a s překvapením v kterékoli situaci a mimo nepříznivé povětrnostní poměry v kterékoli době. Pěchota musí být proto stále pohotova bránit se proti letectvu.“

Stálé mohutnění letectva, technické zdokonalování všech typů letounů a velké možnosti jich použití (mimo možnosti uvedené v Cvičebním řádě i letecký postřik jednotek trvalými bojovými chemickými látkami) nutí nás uvažovat nejen o protiletadlové obraně jednotek, která je dnes více méně v dostatečné míře již vyřešena, ale i o protiletadlové obraně trénů, na jejichž volnosti pohybu závisí chod zásobovací a odsunové služby.

S OPL. trénů souvisí dále jejich ochrana proti BCHL., protože letectvo bude hlavním prostředkem nepřítelů k provádění chemických útoků na jednotky trénů v pohybu i na místě. Dnes nelze pochybovat o tom, že trény budou jedním z nejvyhledávanějších cílů letectva; jsou cílem nejen snadno zranitelným, ale každý zásah nepřítelů, mající za následek porušení jejich činnosti, odrazí se dříve nebo později i na chodu zásobovací a odsunové služby.

Dnes však nejsou trény ohroženy jen útoky leteckými a chemickými, také dnešní organizace jednotek ÚV. buď samostatných nebo ve svazku vyšších rychlých jednotek a jich předvídané použití útočníkem staví jednotky trénů před další problém, t. j. problém účinné obrany proti zásahům pozemních jednotek, zvláště ÚV.; i zde musíme být připraveni na

všechny možnosti, protože vždy bude snahou útočníka dostat rychlé prostředky do týlu obránce a rušit tam činnost všech složek. Ohrožení trénů pozemními jednotkami, hlavně útočnou vzbou, nebude ovšem nikdy tak veliké, jako nebezpečí útoků letectva; bude poměrně malé v útočném boji, větší v boji obranném, podaří-li se nepřátelské ÚV. proniknout obranným postavením, a největší při ústupu a v ústupovém boji, kdy lze s použitím rychlých jednotek a ÚV. k pronásledování a k rozvrácení týlu ustupujících jednotek počítat jako s pravidlem.

Proto je ochrana trénů proti letectvu, proti bojovým chemickým látkám a proti přímým zásahům nepřátelských pozemních jednotek, zvláště útočné voby, jedním z nesnadných problémů, jichž řešení si rozvoj nových válečných prostředků vynucuje. Vždyť od výkonných orgánů zásobovací a odsunové služby musíme i dnes žádat, aby byly s to, splnit vždy a za všech podmínek úkol jim daný a ohrožení trénů letectvem, BCHL. a útočnou vzbou nesmí být příčinou ochromení jejich důležité činnosti.

Jak nesnadná je dnes ochrana trénů, vidíme nejlépe z toho, že délka proudu tělesového trénu pěšího pluku při předepsaných vzdálenostech mezi vozidly je 1200 m. Učinit si představu o tom, jaké následky může mít jakýkoliv útok letectva nebo útočné voby na podobný proud trénů, může jedině ten, kdo jeho bezbrannost na komunikaci viděl. Ale i při rozdělení trénů na menší skupiny je každá skupina při své malé pohyblivosti vděčným cílem pro letectvo, zvláště když skrytí před leteckým pozorováním bude jak při pohybu, tak i na místě často velice obtížné; dá se proto předem říci, že ochrana jednotek trénů bude vyžadovat jiných prostředků, než které dnes tyto jednotky mají.

Prostředky obrany proti letectvu a ÚV. jsou aktivní a pasivní.

V Cvičebním řádě pro pěchotu, bojový výcvik je v čl. 350 uvedeno: „Pro pěchotu jsou pasivní prostředky obrany proti letadlům nejdůležitější.“ Tato věta je zvláště významná pro velitele trénů; využití všech pasivních prostředků obrany proti letadlům a proti ÚV. je první a základní podmínkou pravidelné činnosti služeb. Pro pohyb trénů je třeba využít především co nejvíce noci a ve dne vhodných cest, dávajících možnost skrytí pohybu vozidel před vzdušným pozorováním. Při zastávkách, ubytování, táboření a p. je třeba stále přihlížet k tomu, aby k umístění trénů byla volena místa skrytá, kde je možnost leteckého pozorování co nejmenší, místa, kde jsou zvířata a co možná i vozidla chráněna před leteckým postřikem a místa vhodná pro obranu proti ÚV., t. j. za přirozenými překážkami. Tyto zásady jsou dostatečně zdůrazněny našimi předpisy a je pouze třeba, aby byly vždy dodržovány — i když to někdy bude na újmu pohodlí. Zkušenosti dokazují, že tomu tak vždy není.

Pasivními prostředky obrany proti letadlům a proti ÚV. nemůžeme však nikdy zajistit plně ochranu trénů. Nelze vždy umístit jednotky trénů v osadách anebo v lese; listnaté stromy, které jsou pro vozidla nejlepším skrytem při přesunu po komunikacích, jsou velkou část roku pro tento účel bezcenné a nejsou také vždy tam, kde bychom je potřebovali. Ani přirozené překážky proti útočné vzbě nenajdeme vždy na místě vhodném pro umístění trénu a tak nezbývá dnes nic jiného než pečovat o to, aby ochrana trénů byla zajištěna zpravidla i prostředky aktivními; jinak můžeme sotva očekávat, že nepřátelské letectvo a často i ÚV. připustí

nerušený pohyb trénů a nerušený pobyt v určitém místě a že nezpůsobí svými zásahy vážné poruchy v zásobovací a odsunové službě jednotek.

Trény vyšších jednotek jsou dnes z největší části motorisovány a budou chráněny zvláštními prostředky (motorisované roty VKPL., motorisované jednotky kanonů proti ÚV.); jejich pohyby lze snáze řídit tak, aby byly konány obyčejně v noci. Hůře je na tom tělesový trén vojskového tělesa, jehož úkol zpravidla vyžaduje, aby setrval nablízku jednotky, a jehož ohrožení leteckými a chemickými útoky a útoky ÚV. je proto mnohem větší. Řízení pohybů tělesového trénu a jeho ochrana bude jedním z důležitých úkolů velitele vojskového tělesa a velitelů praporů.

Tělesový trén se dělí na tři části, z nichž každá má svůj úkol; úkol, celková situace, terén a denní doba jsou pak činiteli, na nichž závisí umístění jednotlivých částí tělesového trénu a možnost jejich ochrany proti letadlům, BCHL. a ÚV., která bude vyžadovat někdy více, někdy méně prostředků a opatření.

Bojový trén obsahuje muniční vozy a káry (auta), vozy a káry (auta) na zdravotnický, technický a spojovací materiál, na materiál proti bojovým chemickým látkám a vozy (auta) na dopravu raněných. Z těchto vozidel jdou zdravotnické káry, vozy (auta) a vozidla s ochranným chemickým a asanačním materiálem vždy s jednotkou, k níž organisačně patří. Ostatní vozidla bojového trénu mohou být podle potřeby sloučena u pluku pod velením zbrojního důstojníka pluku, anebo jdou se svými jednotkami, t. j. s prapory, s technickými, spojovacími rotami a p.

Kuchyňský trén obsahuje převozní kuchyně, kuchyňské vozy (auta), káry na dopravu varnic, vozy (auta) na zavazadla, kancelářské vozy (auta), káru hudební, dále vozidla na různý materiál (polní výhně, správkový materiál a p.). Kuchyňský trén může být sloučen nebo ponechán u praporů; v prvním případě řídí jeho pohyb buď vyšší velitel anebo velitel vojskového tělesa, v druhém případě příslušní velitelé praporů a samostatných rot.

Proviantní trén obsahuje proviantní vozy (auta) útvaru; z nich zůstává stále u pluku jedna část proviantních vozů, t. j. společný odřad, na nichž je uložena záložní dávka potravin z tělesové výbavy útvaru, záloha oděvu a správkového materiálu, dále vozy na seno a vozy, kterých používá proviantní k těžení z místních zdrojů. Ostatní dvě části proviantního trénu jsou střídavě v stálém pohybu při odběru a výdeji normálních dávek.

Z tohoto stručného přehledu tělesového trénu je vidět, že ochranu tělesového trénu proti letectvu, proti BCHL. a proti útočné vzbě nelze řešit paušálně, protože někdy bude celý tělesový trén sloučen (kromě zdravotnických kár, vozů, aut a vozů s chemickým materiálem), jindy bude větší část tělesového trénu ponechána praporům, po případě přidělena i setninám a téměř vždy bude část proviantního trénu provádět buď samostatně, nebo v jednotce sestavené z částí proviantních vozidel všech vojskových těles vyšší jednotky různé přesuny za účelem odberu a výdeje proviantu. Abychom dospěli k určitému výsledku při řešení této otázky, musíme uvažovat podrobně o úkolech a činnostech různých složek tělesového trénu v jednotlivých případech a vyvodit z toho pro ochranu trénu proti letectvu, bojovým chemickým látkám a útočné vzbě náležité důsledky.

II.

Obrana tělesového trénu proti letectvu, proti bojovým chemickým látkám a proti ÚV. při přesunech daleko od nepřítele a v ubytování.

Při přesunech daleko od nepřítele je zpravidla celý tělesový trén sloučen a pochoduje buď za vojskovým tělesem, nebo, je-li cíl přesunu veliteli znám a připouští-li to situace, může tam být vyslán předem anebo zvláštní cestou. Převozné kuchyně a kuchyňské vozy zůstanou u jednotek, má-li být během přesunu vydána strava; proviantní vozy (auta), které jsou u odběru, dojedou za vojskovým tělesem dodatečně (P-I-3 čl. 480).

Pochody jednotek daleko od nepřítele budou konány vždy v noci, dovoluje-li to časové splnění úkolu (P-I-3 čl. 122). Důvodem pro to je utajení přesunu před nepřítelem a dále to, že v noci je nebezpečí útoku leteckých a útoků rychlých jednotek velmi sníženo.

Z pasivních prostředků obrany proti letadlům je proto využití noci pro pohyb trénů zásadním požadavkem; ostatních pasivních prostředků obrany p. l. jako využití krytů, skrytů, zastírání trénů a jejich členění na malé skupinky bude možno použít při pohybu na komunikacích jen v řídkých případech. Máme proto při přesunech trénů daleko od nepřítele jen dvě možnosti. Jednou možností je využít noci. Můžeme proti řici, že noční přesun jednotek i trénů bude na pochodech daleko od nepřítele pravidlem, i když musíme počítat při tom se zmenšenou rychlostí pohybu a se zvýšenou únavou osob a zvířat.

Druhou možností je přesun jednotek a trénů ve dne; bude prováděn jen tehdy, vyžaduje-li to nutně časové splnění úkolu. V tomto případě nemohou velitelé spoléhat na obranu trénů proti letadlům, BCHL. a útočné vozbě prostředky pasivními a musí užít prostředků aktivních. Bezbrannost proudu sloučeného tělesového trénu na komunikaci je při leteckém (chemickém) útoku tak velická, že zajištění dokonalé obrany trénů aktivními prostředky je naprosto nutné; čím větší proud trénů utvoříme, tím nesnadnější je jeho obrana, tím více prostředků potřebujeme a tím zranitelnější a citlivější je proud k jakémukoliv útoku.

Slučování trénů, oprávněné při přesunu v noci, není odůvodněno při denním přesunu, nejsou-li trénů vyslány předem nebo jinou cestou. Stačí poukázat na to, že sloučený trén vojskového tělesa je dlouhý v proudě přes 1 km, i když odečteme zdravotnická vozidla a vozy s chemickým materiálem, která jsou stále s jednotkami, a jednu třetinu proviantních vozů provádějících odběr. U takového proudu je způsob obrany p. l. rozčleněním vozidel na skupinky nebo i jednotlivé vozy, využitím skrytů nebo vybočením do terénu při ohlášení letounu stěží myslitelný; chceme-li zmenšit zranitelnost trénů na pochodu daleko od nepřítele ve dne a nechceme-li při tom nařízením velkých vzdáleností mezi vozidly a skupinami vozidel roztáhnout proud trénů na několik kilometrů, můžeme toho dosáhnout jedině tím, že ponecháme bojový a kuchyňský trén u praporů a samostatných rot. Tím dostaneme místo jednoho proudu dlouhého přes 1 km několik skupin trénů vrážděných do pochodového proudu jednotky, z nichž žádný není delší než 230 m; jedině skupina vozidel proviantního trénu bude podle počtu vozidel jsoucích u odběru větší nebo menší. Ochrana těchto skupin bojového a kuchyňského trénu proti

letectvu a útočné vozbě je zajištěna již umístěním jich v sestavě opatřeními OPL. a OPÚV. celku. Velitel pluku musí zajistit jen aktivní OPL. a OPÚV. proiantního trénu, k čemuž má dosti prostředků.

Slučování tělesového trénu na pochodech daleko od nepřítele ve dne, pro které mluví jediný důvod, t. j. nezvětšovat vzdálenosti mezi prapory a obtíže pochodu vřaďováním trénu do pochodového proudu, je pozůstatkem starých dob, od kterého se nemůžeme odloučit. Je to jednostranná výhoda vyvážená nebo vlastně převážená nevýhodami na straně druhé. Sloučený proud trénů vyžaduje nezbytně přidělení většího počtu jednotek KOPL. i jednotek OPÚV., poněvadž použití pasivních prostředků OPL. a OPÚV. nebude, jak jsem již uvedl, zpravidla možné. Jaké výhody a nevýhody má ponechání bojového a kuchyňského trénu u praporů a samostatných rot v tomto případě?

Jedinou nevýhodou je zvětšení obtíží pochodu jednotek zvláště v letním období (prach); tato nesnáze se dá překonat zvětšením vzdáleností mezi jednotkami, s kterým musíme při pochodu na komunikacích ve dne stejně počítat (P-I-3, čl. 168). Obtížnější spojení mezi jednotkami nelze při pochodu daleko od nepřítele a za dnešního stavu motorických pojítek považovat za překážku vřaďování trénů do pochodového proudu.

Výhody jsou:

1. Trény jsou chráněny bez zvláštních opatření aktivní KOPL. a OPÚV. jednotek; ušetří se tím velkého počtu zbraní, kterých by bylo jinak k ochraně trénů zapotřebí, a zabrání se tak snižování bojové hodnoty jednotek odnímáním jim prostředků nutných k obraně trénů;

2. zranitelnost trénů na komunikacích je tak daleko menší; počítáme-li s tím, že při leteckém útoku (leteckém chemickém útoku) nebo při útoku ÚV. opustí jednotky zpravidla komunikaci a rozptýlí se v terénu, zůstanou na silnici jen ojedinělé menší skupiny vozidel, které nikdy nebudou pro letectvo a ÚV. tak vděčným hromadným cílem, jako trény sloučené;

3. menší skupiny trénů, rozložené v celé hloubce proudu pěšího pluku, t. j. v hloubce 3200 m, mohou se spíše chránit při útoku letectva vybočením do terénu a využitím skrytů při komunikaci;

4. při zajištěném odpočinku (při oddechu) najdeme stěží na jednom místě skryt pro celý tělesový trén pluku, kdežto u praporů je volba vhodného místa pro skryté umístění bojového a kuchyňského trénu již daleko snazší.

Docházím tím k závěru, že slučování tělesového trénu na pochodu daleko od nepřítele je oprávněno jen v nočním přesunu; bude oprávněno i tehdy, vyšle-li se celý trén předem nebo jinou cestou, poněvadž potom se rozděluje délka proudu vojskového tělesa na dvě části, z nichž délka proudu pěšího pluku bez trénů je 2000 m, délka proudu sloučeného tělesového trénu 1200 m. Zranitelnost celku je tak menší, ochrana trénů však vyžaduje potom nezbytně přidělení dostatečného počtu aktivních prostředků OPL. veliteli sloučeného tělesového trénu, t. j. kulometných palebných jednotek p. l., a podle situace i několika zbraní proti útočné vozbě. Provedení je snadné, protože při pochodu daleko od nepřítele může velitel pluku přidělit veliteli tělesového trénu tyto prostředky od podřízených jednotek, aniž tím zmenší schopnost jejich vlastní KOPL.

a OPŮV. Pozorování a činnost přidělených prostředků aktivní obrany proti letadlům a útočné vozbě zařídí velitel tělesového trénu podle platných předpisů.

Zvláštní úvahy zasluhuje protiletadlová obrana části proviantního trénu při odběrech. Tyto části trénů vojenských těles jsou zpravidla k odběru a po odběru sloučeny pro celou vyšší jednotku: jejich pohyb řídí velitel vyšší jednotky až do doby, kdy je dá útvarům ve vyčkávacím postavení k dispozici, a měl by proto zajistit až do této doby i jejich obranu proti letectvu a útočné vozbě. Pochybuji však, že prostředky KOPL. a OPŮV. vyšší jednotky k tomu postačí; i potom musí však konat proviantní vozy část cesty k útvarům samostatně a není pochybností o tom, že by tato skupina proviantních vozů potřebovala jednu jednotku p. l., aby nebyla při útoku letectva úplně bezbranná. Těmito kulometnými jednotkami p. l. by tak byla zajištěna aktivní obrana sloučených proviantních trénů i při odběru bez požadavků na prostředky KOPL. vyšší jednotky, jichž bude potřeby na různých jiných důležitějších místech. Poněvadž činnost proviantního trénu je pravidelná a stálá, nebylo by přidělování palebné kulometné jednotky p. l. případ od případu vhodné; účelnější bude vybavit části proviantního trénu určené k odběru potřebným počtem lehkých kulometů s protiletadlovými zaměřovači; palebnou jednotku sestaví z mužstva trénu velitel odřadu proviantního trénu. K obraně proti ÚV. by bylo nutné vybavit odřady provádějící odběry protitankovými puškami a nájezdnými minami. K obraně proti zásahům pozemních rychlých jednotek by použil velitel odřadu lehkých kulometů určených k OPL. Možnost útoků ÚV. a rychlých jednotek je ovšem při pochodech daleko od nepřítele dosti malá, ale počítat se s ní musí.

Ochrana trénů proti BCHL. souvisí s obranou proti letectvu; i pro trény platí ustanovení 4. odstavce čl. 168 předpisu P-I-3, že konají-li nepřátelská letadla útok, je letecký poplach vždy též poplachem plynovým. Ochrana osob, zvířat a materiálu při leteckém chemickém útoku je závislá na prostředcích, které jsou po ruce; používá-li nepřítel prchavých i trvalých BCHL., musí být osoby i zvířata opatřeny maskami, ochrannými pláštěnkami nebo přehozy a vozy ochrannými plachtami. Výcvik mužstva v rychlém použití všech těchto prostředků je velice důležitý, poněvadž jde o materiál, který lze jen nesnadno nahradit, a ztráty, zvláště větší, mohou ochromit na delší dobu činnost zásobovací a odsunové služby útvaru.

Asanování komunikací zamořených trvalými BCHL. provedou chemické jednotky praporů materiálem naloženým na vozidlech bojového trénu praporu. Je-li sloučený tělesový trén vyslán předem nebo jinou cestou, musí velitel vojenského tělesa přidělit veliteli trénu i část chemické jednotky s potřebným množstvím asanačního materiálu, poněvadž vždy musíme počítat s možností zamoření komunikací trvalými BCHL., zvláště na důležitých místech, která nebude možno objet; zamoření takových míst na silnicích může být provedeno letectvem kdykoliv.

Při ubytování v osadách, při táboření i při smíšeném ubytování jsou převozná kuchyně a kuchyňské vozy u rot (P-I-3, čl. 271), vozidla bojového trénu u praporů a samostatných rot (čl. 270); ostatní část těle-

sového trénu vojskového tělesa je sloučena. Nařízení o umístění trénu v osadách jsou obsažena v různých člancích předpisu P-I-3, části VI, „Ubytování“.

Znovu je třeba zdůraznit nutnost péče ubytovatelů a velitelů o skryté umístění vozidel a koní, po případě o zastření jich proti leteckému pozorování, protože trény jsou obvykle při nedostatku opatrnosti příčinou prozrazení pohybu jednotek v osadě, a proto i příčinou leteckých a chemických útoků na osady, kde jsou vojska ubytována, nebo na místě, kde táboří. Prostředků k ochraně koní před leteckým postřikem a ke skrytí anebo zastření vozidel je v osadách zpravidla dostatek a je jen potřeba jich správně a plně využít.

Obrana trénů proti letectvu, bojovým chemickým látkám a proti zásahům pozemního nepřítele i útočné vozby je zajištěna velitelem ubytovacího místa v rámci celkového uspořádání OPL., OPŮV. a ochrany proti BCHL.

Celkem není obrana trénů při ubytování a táboření pasivními prostředky žádným zvláštním problémem, nejsou-li ovšem osady trény doplněny a je-li aktivní obrana jich zajištěna prostředky OPL., OPŮV. a opatřeními proti BCHL. celého ubytovacího místa.

Závěr.

Obrana trénu proti letectvu, bojovým chemickým látkám a útočné vozbě je zajištěna při pochodech daleko od nepřítele nejlépe tím, že potřebný přesun trénů provedeme v noci; v tomto případě bude celý tělesový trén sloučen pod velením velitele tělesového trénu. Zvláštních opatření k aktivní OPL. a OPŮV. nebude tu zpravidla třeba.

Musí-li být přesun trénu proveden vzhledem k časovému splnění úkolu ve dne, je výhodné odeslat sloučený tělesový trén předem anebo zvláštní cestou; v tomto případě přidělí velitel pluku veliteli tělesového trénu vždy potřebný počet kulometných jednotek p. l. a potřebný počet zbraní proti ŮV., dále malou část chemické jednotky s prostředky k asanaci terénu.

Není-li odeslání sloučeného tělesového trénu předem nebo zvláštní cestou možné a trény musí jet s plukem, je nejvýhodnější, ponechá-li velitel pluku bojový a kuchyňský trén u praporů a samostatných rot. K ochraně proviantního trénu je třeba stále dvou palebných jednotek lehkých kulometů p. l.; k zajištění trénu proti útočné vozbě přidělí velitel pluku jeden kanon proti ŮV. na zad proudu.

Jinak provede velitel sloučeného tělesového trénu na pochodu daleko od nepřítele k obraně proti útokům letectva, útočné vozby a k ochraně proti bojovým chemickým látkám opatření podle čl. 165—170 a 176—179 předpisu P-I-3; rozsah opatření se řídí místními poměry a počtem prostředků, které mu velitel vojskového tělesa k tomuto účelu přidělil.

Při ubytování, táboření a smíšeném ubytování daleko od nepřítele je potřeba využít plně všech možností obrany proti letectvu a proti ŮV.; zvláštních opatření k obraně trénů aktivními prostředky není zpravidla třeba.

Závěr této části úvahy by vyžadoval opravy a doplnění čl. 480 Cvičebního řádu pro pěchotu, polní výcvik.

Obrana tělesového trénu proti letectvu, bojovým chemickým látkám a proti ÚV. při přesunech blízko nepřítele.

V blízkosti nepřítele je tělesový trén zásadně rozdělen; řízení, pohyby a obrana trénu budou odlišné podle toho, jde-li stále ještě o zajištěný pochod nebo o přibližování, děje-li se přesun za vlastními jednotkami, které jsou již v dotyku s nepřítelem, a konečně, běží-li o střetnutí nebo o postup proti nepříteli v postavení.

Je-li pochod konán blízko nepřítele nebo přibližování za vlastními jednotkami, které jsou v dotyku s nepřítelem, bude proveden přesun co možná v noci (P-I-2, čl. 221). O řízení, pohybech a obraně trénů proti letectvu, BCHL. a ÚV. platí v tomto případě vše to, co jsem uvedl o pohybech trénů v noci daleko od nepřítele. K usnadnění pochodu bude sloučení trénů i bojových nezbytné, pokud to ovšem úkol jednotek a situace dovolí.

Jinak je tomu při zajištěném pochodu blízko nepřítele a při přibližování ve dne; slučování tělesového trénu není již možné, poněvadž každá jeho složka má svůj zvláštní úkol.

Bojový trén.

V čl. 481 předpisu P-I-3 je uvedeno, že vozidla bojového trénu pěšího pluku následují zpravidla své prapory na blízkou vzdálenost, připouští se však i to, že si je velitel pluku ponechá sloučený a řídí jejich pohyb tak, aby mohl přidělit včas potřebná vozidla k dispozici praporům. Kuchynský a proviantní trén je zpravidla sloučen a jeho pohyby jsou řízeny buď velitelem vojskového tělesa nebo vyšším velitelem.

Jedou-li vozidla bojového trénu pluku za jednotkami, k nimž organinačně patří, je tím BT. pluku rozdělen již na menší skupiny; délka BT. praporu je 140 m, BT. spojovací roty 10 m, zákopnické roty 40 m a minometné čtyři 30 m (příloha 2 k předpisu P-I-3). Nechci opakovat důvody, které jsem pro rozdělení trénů na menší skupiny v celé hloubce sestavy uvedl již v části úvahy o pochodech daleko od nepřítele; je jisté jasně, že proud sloučeného BT. pluku v délce 500 m je daleko zranitelnější než tyto malé skupiny trénu posunované podle potřeby veliteli praporů a samostatných rot. I s hlediska taktické pohotovosti jednotek nelze slučování bojových trénů velitelem pluku při pochodech blízko nepřítele a při přibližování vůbec připustit a BT. by měly být v tomto případě dány vždy k dispozici velitelům praporů.

Podle předpisu P-I-3, čl. 481 sloučí velitel praporu zpravidla veškerá vozidla, která mu velitel pluku ponechal, a nařídí jim postupovat za praporem nebo zvláštní cestou posuny. Bojový trén posunovaný tímto způsobem za příslušnými jednotkami je ohrožen hlavně leteckými útoky, při čemž musíme počítat vždy i s leteckými útoky chemickými, a to jak s vrháním plynových pum, tak i s leteckým postřikem. Překvapující zá-sahy útočné vozby budou jen málo pravděpodobné, protože nepřátelská ÚV. naráží dříve a musila by dříve překonat dobře organizovanou OPÚV. pochodového proudu, jde-li o zajištěný pochod nebo o OPÚV. jednotek rozčleněných v celém pásmu postupu pluku, běží-li o přibližování. Povinností velitele praporu proto bude zajistit hlavně OPL. bojového trénu.

Velitel praporu bude podle předpisu řídit posuny bojového trénu co možná skrytými cestami od jednoho skrytu k druhému. Budme však upřímní a řekněme si nepokrytě, jak často taková místa a cesty nalez-

neme; chránit trény tímto způsobem před pozemním pozorováním bude zpravidla dosti snadné, spoléhat však na to, že zajistíme využitím skrytých cest a míst trény i před leteckým pozorováním, bylo by velice často omylem, i když to někdy bude možné. Proto musí velitel praporu pečovat o to, aby zajistil obranu trénu proti letectvu i prostředky aktivními. V čl. 490 se sice mluví o tom, že se trény brání proti útokům letectva i střelbou střelců zvláště k tomu určených a sloučených, ale pochybuji, že by tato obrana byla postačující. Může být vhodným doplňkem aktivní OPL. trénu, sotva však prostředkem samostatným, zvláště když nemáme nikdy zaručeno, že bude vždy u bojového trénu praporu postačující počet vhodného, volného a ve střelbě z pušek p. l. dobře vycvičeného mužstva.

I když tvoří vozidla BT. praporu proud poměrně krátký, je to přece jen i při zvětšení vzdáleností mezi jednotlivými vozidly nebo skupinami vozidel cíl tak viditelný a nepohyblivý, že je daleko zranitelnější nežli jakákoliv jednotka jiná.

Zásadně nemohu souhlasit s názorem, že dnes postačí k OPL. trénu využití pasivních prostředků a střelba z pušek, a považuji za nutné, aby ve dne a za povětrnostních poměrů pro činnost letectva příznivých, měly trény, a to i jejich menší části, zajištěnu vždy i KOPL. Přidělováním potřebné kulometné palebné jednotky p. l. od zálohy se snižuje bojová hodnota záložní roty praporu, které se tím v blízkosti nepřítelů odnímá jedna čtvrtina jejich lehkých kulometů a všechny zaměřovače p. l. Nelze proto s takovým řešením souhlasit, a chceme-li skutečně mít zajištěnu obranu bojového trénu proti letectvu, musíme dát veliteli BT. praporu organizaci alespoň tří lehkých kulometů, aby tak mohl sestavit z mužstva trénu jednu stálou palebnou jednotku lehkých kulometů p. l.

Pro bojový trén spojovací a zákopnické roty a minometné čety není zvláštní jednotky KOPL. dosud třeba, ale bude nutná při rozšíření minometné čety na rotu doprovodných zbraní s větším počtem minometů a kanonů proti ÚV. a s tím souvisejícím zvětšením počtu vozidel bojového trénu této roty.

S úpravou pozorování letadel podle čl. 167 předpisu P-I-3 zařídí velitelé bojového trénu i chemické pozorování. Bojový trén praporu je za přibližování ohrožen nejen leteckými chemickými útoky, ale i dělostřeleckou střelbou plynovým střelivem; k zajištění chemického pozorování, po případě i k asanaci bude mít velitel BT. i po přidělení potřebného chemického personálu a materiálu rotám zpravidla vždy k dispozici část chemické jednotky praporu s asanačním materiálem na voze.

Proti nájezdům ÚV. je bojový trén zpravidla dostatečně zajištěn organizací OPÚV. praporu členěnou do hloubky; jeho vybavení alespoň jednou protitankovou puškou, několika ručními protitankovými granáty a minami nebylo by však ani v tomto případě na škodu, poněvadž překvapení nelze nikdy vyloučit.

Kuchyňský trén.

Kuchyňský trén bude při pochodu blízko nepřítelů a za přibližování vždy sloučen a jeho pohyby budou řízeny buď velitelem vojenského tělesa nebo vyšším velitelem; jen zcela výjimečně bude dán kuchyňský trén, mimo provádění zásobování, velitelům praporů, aby jeho pohyby řídili sami.

Konají-li jednotky přesun blízko nepřítele ve dne, závisí na délce přesunu a na činnosti jednotek po skončení přesunu, může-li být ponechán kuchyňský trén během dne na místě ve skrytu a přesunut za jednotkou teprve při setmění. Musí být počítáno s tím, že je nutné, aby jednotky dostaly stravu, t. j. zpravidla oběd, co nejdříve po setmění, nebylo-li možné vydat ji dříve. Také tu bude pohyb kuchyňského trénu ještě za denního světla často nutný.

Zajistit obranu kuchyňských trénů je úkolem velitelů vojenských těles.

Sloučený kuchyňský trén pěšího pluku v délce proudu 300 m je ohrožen hlavně leteckými a leteckými chemickými útoky, kdežto nebezpečí zásahů pozemních nepřátelských jednotek (ÚV.) a ohrožení střelbou dělostřelectva je při střetném boji nebo při pohybu proti nepříteli v postavení velice nepatrné.

K aktivní obraně sloučeného kuchyňského trénu proti letectvu postačí jedna palebná jednotka lehkých kulometů p. l., jejíž činnost bude doplněna střelbou střelců zvlášť k tomu určených a sloučených. O obraně kuchyňského trénu proti nájezdům ÚV. a proti přímým zásahům nepřátelských pozemních jednotek platí totéž, co jsem uvedl u bojového trénu.

Na ochranu proti BCHL. musí být u kuchyňského trénu vycvičeno několik vojáků v chemické službě, t. j. v chemickém pozorování a v asanačních pracích. Výhodné bude, bude-li mít velitel kuchyňského trénu na některém vozidle i menší množství asanačního materiálu.

Proviantní trén.

Proviantní trén bude vždy rozdělen; společný odřad proviantního trénu bude zpravidla u sloučeného kuchyňského trénu, z dalších dvou odřadů bude buď jeden nebo oba dva sloučeny pro celou vyšší jednotku k odběru anebo po odběru.

Obranu odřadů provádějících odběry je třeba zajistit prostředky uvedenými pro přesuny trénů daleko od nepřítele; k obraně společného odřadu proti letectvu, BCHL. a ÚV. postačí prostředky, které má velitel sloučeného kuchyňského trénu pluku, t. j. velitel pomocné rot. Musíme předpokládat, že asanaci komunikací zamořených trvalými BCHL. provedou, bude-li toho třeba, chemické jednotky již dříve jako opatření pro průchod těmito místy jednotek, bojových a kuchyňských trénů. I při tom však je nutné, aby proviantní odřady provádějící odběry měly vycvičeny chemické pozorovatele a asanační hlídky a aby každý odřad vzal s sebou i menší množství prostředků k asanaci terénu.

Závěr úvahy o obraně trénů proti letectvu, bojovým chemickým látkám a proti útočné vozbě blízko nepřítele je poněkud odlišný od závěru úvahy o ochraně trénů daleko od nepřítele. Obrana trénů pasivními prostředky je zde usnadněna tím, že jednotlivé části tělesového trénu, t. j. bojový, kuchyňský a proviantní trén, jsou zpravidla rozděleny a i vozidla bojového trénu praporů, sloučeného kuchyňského trénu a trénu proviantního mohou být umístěna na několika stanovištích a posunována různými cestami (P-I-3, čl. 481—483). Naopak je tím však ztížena obrana trénu aktivními prostředky, poněvadž v blízkosti nepřítele nelze ani bojový trén, tím méně trén kuchyňský nebo proviantní vřadit do proudu jednotky a zajistit jeho obranu v rámci celkové KOPL., ochrany proti BCHL. a OPÚV. proudu; aktivní obrana tělesového trénu bude vyžadovat tím

více prostředků, čím více skupin z trénu vytvoříme. Při tom však je využití trénu všech možností ochrany stejně důležité jako jejich obrana prostředky aktivními. Slučování trénů a tím i úspore aktivních prostředků obrany proti letectvu, BCHL. a ÚV. brání hlavně úkol jednotlivých složek tělesového trénu, takže se přidělení nutného počtu prostředků obrany nemůžeme vyhnout.

K obraně tělesového trénu proti letectvu blízko nepřitele bude potřeby po jedné palebné jednotce lehkých kulometů p. l. u bojového trénu praporů, jedné u sloučeného kuchyňského trénu se společným odřadem proviantního trénu a po jedné jednotce pro odřady proviantního trénu, provádějící odběry, celkem tedy 6 palebných jednotek p. l., t. j. 18 lehkých kulometů; tyto lehké kulomety p. l. by musely být organizační složkou trénu; k doplnění této KOPL. je třeba vybrat a určit u každé skupiny trénů co možná největší počet střelců z pušky k hromadné střelbě na letadla útočící v malých výškách.

K ochraně proti BCHL. bude potřeby:

vycvičit z personálu trénů chemické pozorovatele a asanační hlídku pro sloučený kuchyňský trén a pro odřady proviantního trénu, provádějící odběry, a dát jim potřebný asanační materiál; vybavit trény ochrannými prostředky proti BCHL.;

pamatovat při disponování chemickou jednotkou praporu i na ochranu bojového trénu.

K obraně proti útočné vzbě bude třeba dát bojovému trénu praporů, veliteli pomocné roty pro sloučený kuchyňský trén a každému odřadu proviantního trénu, provádějícímu odběr, po jedné protitankové pušce, ruční protitankové granáty a miny.

Přidělením těchto prostředků OPL. a OPÚV. jednotlivým složkám trénu byla by zvýšena i jejich schopnost obrany proti zásahům pozemního nepřitele (zásahům rychlých jednotek).

(Přístě dále.)

Plukovník pěch. Dr. Antonín Š k r á š e k:

Bojové prostředky malých jednotek pěchoty a jejich organisace.

Otázka bojových prostředků jednotek pěchoty těsně souvisí s možností jejich uplatnění, racionálního použití, účelného disponování a zásobování. Nemá smyslu vybavit tu onu jednotku nejrozmanitějším druhem bojových prostředků, jestliže jednotka nemůže plně využít jejich vydatnosti, jestliže jejich výkon je omezen časově nebo prostorově, jestliže by velitel podle svého stupně, velitelské průpravy, schopností a znalostí poskytnutým prostředkem nedisponoval účelně a kdyby na konec zbraň nefungovala pro nesnadnost nebo i nemožnost zásobování právě tam, kde se má nejvíce uplatnit.

Hledíce k těmto základním požadavkům pokusíme se především jednotlivé bojové prostředky pěchoty ohodnotit a stanovit, pokud by bylo účelné a vhodné vybavit jimi jednotky pěchoty, počínajíc základní jednot-